

165 yıllık tarihi, fakir-fukarayı ücretsiz tedavi etme misyonu, hekimi, hemşiresi, hastabakıcısı ile 952 personeli ve herkesin ortak malı değerli arazisi ile Vakıf Guraba Hastanesi'ni kim, hangi toplumsal gerekçeyle, kimlere, ne karşılığında devrediyor!

**VAKIF GUREBA EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ'NİN
ARSA, BİNA VE GELİRLERİ
Bezm-i Alem Vakıf Üniversitesi'ne
DEVREDİLEMEZ.**

Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu'nda yapılan değişiklikler, 24 Nisan 2010 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Bu Kanun'un 1. maddesine (2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu'nun Ek Madde 124. maddesine) göre;

*"İstanbul'da Bezm-i Alem Valide Sultan, Silahtar Abdullah Ağa ve Abdülhamit Sani mazbut vakıfları adına Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun vakıf yükseköğretim kurumlarına ilişkin hükümlerine tabi olmak üzere, kamu tüzel kişiliğine sahip **Bezm-i Alem Vakıf Üniversitesi** adıyla bir vakıf üniversitesi kurulmuştur. Bu Üniversite, Rektörlüğe bağlı olarak;*

- a) **Tıp Fakültesinden,**
 - b) *Diş Hekimliği Fakültesinden,*
 - c) *Eczacılık Fakültesinden,*
 - ç) *Sağlık Bilimleri Fakültesinden,*
 - d) *Eğitim Fakültesinden,*
 - e) *Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulundan,*
 - f) *Sağlık Bilimleri Enstitüsünden,*
 - g) *Adli Bilimler Enstitüsünden,*
 - ğ) *Eğitim Bilimleri Enstitüsünden,*
- oluşur."*

Keza Geçici 1. Madde ile de;

*"Bezm-i Alem Valide Sultan Vakıf Gureba Hastanesi faaliyetlerini, **bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç altıncı ayın sonuna kadar** bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki statüsü ile devam ettirir."*

düzenlemesine yer verilmiştir. Kanun'un işaret ettiği **"altıncı ayın sonu" 24 EKİM 2010 PAZAR GÜNÜNE karşılık gelmektedir.**

Oysa aşağıda ayrıntılı olarak açıkladığımız nedenlerle, söz konusu düzenleme sağlık hizmetinin gereklerine ve toplum sağlığına aykırıdır. Yanı sıra İstanbul'un köklü ve önemli bir eğitim ve araştırma Hastanesi'ni, özel/paralı bir üniversiteye dönüştürmekte, eğitici kadrolar başta olmak üzere yetişmiş personeli atıl hale getirmekte ve özlük hakları yönünden de kayıplara neden olmaktadır.

Bu nedenle **24 Ekim öncesi Anayasa Mahkemesi tarafından bir değerlendirme yapılmasını gerekir.** Aksi halde Kanun yürürlüğe girecek ve böylece hukuka açıkça aykırı bir düzenleme uygulanmaya başlayacaktır. Keza Hastane personeli yönünden de, telafisi imkansız ve geri dönüşü mümkün olmayan zararlar söz konusu olacaktır.

**I-BU KARAR/BU DÜZENLEME;
VAKFIN KURULUŞ AMACINA, VAKFEDENLERİN İRADESİNE
VE
HUKUKA AÇIKÇA AYKIRIDIR.**

Bilindiği gibi Vakıf, kökü İslam hukukuna dayanan bir sosyal yardım kurumudur. Bu kurumun temeli vakfeden kimsenin malını vakfetmek yani belli bir işe süresiz olarak bağlamak iradesidir.¹

Türk Medeni Kanununun 101. maddesinde de; *gerçek ve tüzel kişilerin yeterli mal ve hakları, belirli ve sürekli bir amaca özgülemeleriyle oluşan tüzel kişiliğe sahip mal toplulukları* olarak tanımlanmaktadır. Bu amaçla vakfeden vakıf mallarının ne şekilde ve hangi amaçla kullanılacağını belirten bir vakıf senedi düzenlemektedir. Vakıf senetlerinde vakfedenin iradesi, vakfın amacı ve vakıf mal varlığının ne şekilde yönetileceği ve açıkça yazılıdır. Vakıflar ancak senetlerinde gösterildiği amaca hizmet edebilir ve gösterildiği şekilde yönetilebilirler.

Ancak Vakıfların kuruldukları tarih, tabii oldukları hukuku belirlemekte ve Medeni Kanun öncesi ve sonrası olarak ikiye ayırmaktadır. Medeni Kanun öncesi kurulmuş olan vakıflar arasında ise; vakıf soyundan gelenler tarafından idare edilenler “Mülhak Vakıflar”, soydan yöneticisi olmadığı için yönetimine el konulan ve Vakıflar Genel Müdürlüğünce idare olunan Vakıflar ise “Mazbut Vakıflar” olarak adlandırılmaktadır.

Vakıflar Genel Müdürlüğünün vakfın temsilcisi olarak tasarruf ve görev sınırları 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun 36. maddesi ile düzenlenmiştir. Maddede sıralanan görevler; mazbut vakıfların vakfiye²lerinde belirtilen hayri, sosyal, kültürel ve ekonomik şart ve hizmetleri yerine getirmek olarak özetlenebilir.

Bezm-i Alem Valide Sultan Vakfı da; Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yönetilen mazbut vakıflardandır.

Bezm-i Alem Valide Sultan Vakfının temel amacı 1847 tarihli Vakfiyede düzenlenmiş ve; *“hastanenin Gureba-i Müslimin'e tahsis edildiği, bu suretle gureba ve fukaranın parasız tedavi ve tımar edilmesi”*nin amaçlandığı belirtilmiştir. Bezmi Alem Valide Sultan Vakfı Gureba Hastanesi de **yoksul hastaların tedavi ve bakımının yapılması** amacı doğrultusunda kurulmuş; vakfa ait bir hastanedir.

Diğer yandan Vakıf senedi incelendiğinde;

- Vakfın yükseköğretim kurumu (üniversite, yüksekokul, enstitü vb.) kurma amacının bulunmadığı³,
- Keza eğitim ve öğretim kurumları kurarak, başka bir tüzel kişilik yönetimine verme/bırakma amacının bulunmadığı,
- Malvarlığının bir kısmını (eğitim ve öğretim hizmetleri yapmak veya başkaca bir amaçla) başka/yeni bir tüzel kişiliğe devretmek amacının bulunmadığı,

¹ Anayasa Mahkemesi'nin E. 1969/35, K. 1969/70 ve 30.01.1969 tarihli kararı

² Vakfiye: Mazbut, mülhak ve cemaat vakıflarının malvarlığını, vakıf şartlarını ve vakfedenin isteklerini içeren belgeleri,

³ Senette yalnızca şimdi ortaöğretime karşılık gelen Rüştüye Mektebi kurulması amacından söz edilmektedir.

açıkça görülmektedir.

Oysa yukarıda aktardığımız düzenleme ile vakıf senedinde yer almayan bir “amaç” doğrultusunda adım atılmış ve *Bezm-i Alem Vakıf Üniversitesi* adıyla bir vakıf üniversitesi kurulmasına karar verilmiştir.

**1-Vakıflar Genel Müdürlüğü;
5737 sayılı Kanunla tanınan görev ve yetkilerini aşarak,
hukuki dayanaktan yoksun kararlar oluşturmuştur.**

Vakıflar Genel Müdürlüğü (Vakıflar Meclisi) 25.08.2009 tarihli toplantıda;

- “Bezmi Alem Vakıf Üniversitesi” kurulmasına
- Mülkiyeti Bezm-i Alem Valide Sultan Vakfına ait Fatih ilçesinde bulunan 19.232 m2 alanlı gayrimenkulün yani Vakıf Gureba Hastanesi'nin intifa hakkının Bezm-i Alem Vakıf Üniversitesine devredilmesine,
- Keza Eyüp ilçesinde bulunan 332.790 m2 yüzölçümlü gayrimenkullerin intifa hakkının Bezm-i Alem Vakıf Üniversitesine devredilmesine,
- İntifa hakkı devri taahhüt edilen gayrimenkullerin üzerinde imar planına uygun Vakıflar Meclisinden herhangi bir izin alınmaksızın gerekli binaların yapılmasına,
- Beşiktaş ilçesinde bulunan 4.932 m2 taşınmaz üzerindeki bağımsız bölümlerden alınan kiralardan Bezm-i Alem Vakıf Üniversitesine tahsisine,
- Halen Bezm-i Alem Valide Sultan Vakıf Gureba Hastanesindeki personelin Bezm-i Alem Vakıf Üniversitesi kuruluş kanununun Resmi Gazetede yayınlanmasından itibaren en fazla altı ay süreyle muhafazasına,
- Akademik unvana sahip olanlar ve tıpta uzmanlık öğrenimi görenlerin 2547 sayılı Kanuna ve diğer mevzuata göre talepleri halinde yeni kurulacak Vakıf Üniversitesinde istihdamına,
- Akademik unvana sahip olamayan ve tıpta uzmanlık öğrenimi görmeyenlerin kurulacak vakıf üniversitesinde 4875 sayılı iş kanunu hükümlerine göre istihdamına, Vakıf üniversitesinde istihdam edilmek istemeyenlerin talepleri halinde Sağlık Bakanlığı ya da Vakıflar Genel Müdürlüğüne bağlı diğer sağlık kuruluşlarında istihdamına,

karar vermiştir. Nitekim adı geçen Kanun'da aynı doğrultuda hazırlanmıştır. Oysa Vakıflar Genel Müdürlüğü kendisine tanınan (yukarıda aktardığımız 36. Madde de tek tek sayılan) tasarruf yetkisinin sınırlarını aşarak, bu kararları oluşturmuştur.

**1- Bezm-i Alem Valide Sultan Vakfı'nın;
“amaç ve işlev” değiştirmesi için
hukuki ve fiili bir gereklilik yoktur.**

Aktarılan bu kararlar ile Bezm-i Alem Valide Sultan Vakfı; amaç ve işlev değiştirmiştir. 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun 14. maddesi “Amaç ve işlev değişikliği” nin koşullarını düzenlemektedir.

“MADDE 14 - Vakıfların, vakfiyelerindeki şartların yerine getirilmesine fiilen veya hukuken imkân kalmaması halinde; vakfedenin iradesine aykırı olmamak kaydıyla mazbut vakıflarda Genel Müdürlüğün; mülhak, cemaat ve esnaf vakıflarında, vakıf yöneticilerinin teklifi üzerine bu şartları değiştirmeye; hayır şartlarındaki parasal değerleri güncel vakıf gelirlerine uyarlamaya Meclis yetkilidir.”

Görüldüğü gibi Bezm-i Alem Valide Sultan Vakfı yönünden, amaç ve işlev değişikliğini gerekli kılan bir durum söz konusu değildir. Vakıf senedinde düzenlenen asıl amaç yani “yoksul hastaların tedavi ve bakımının yapılması” amacı ne fiilen, ne hukuken imkansızlaşmış; ne de işlevsiz ve/veya gereksiz hale gelmiştir.

Dolayısıyla 5737 sayılı Kanun’un 14. Maddesinin işletilmesini/uygulanmasını gerektirir bir durum zaten söz konusu değildir.

**2- Vakıflar Genel Müdürlüğünün en önemli görevi;
vakıfları
vakfedenlerin iradeleri doğrultusunda yaşatmaktır.**

227 Sayılı Vakıflar Genel Müdürlüğü Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Müdürlüğe “*Vakfa ait müesseseleri gayelerine göre yaşatmak*” görevi verilmiş, zaten 1. madde ile de Vakıflar Genel Müdürlüğünün kurulma amacı; “*vakıf mallarını ekonomik bir şekilde işletmek, mimari ve tarihi değere sahip vakıf eski eserleri muhafaza ve imar etmek, vakfa ait müesseseleri gayelerine göre yaşatmak*” olarak tanımlanmıştır.

227 sayılı KHK’yi yürürlükten kaldıran 5737 sayılı Vakıflar Kanunu’nun 36. maddesinde de paralel düzenleme yer almaktadır. Oysa;

- 1850 tarihli senet ile kurulan Bezm-i Alem Valide Sultan Vakfı’nın Vakfiyesinde, Yükseköğretim kurumu kurma iradesi bulunmamaktadır. Bu karar/bu düzenleme vakfedenlerin iradesine açıkça aykırıdır.
- Vakıf Gureba Eğitim ve Araştırma Hastanesi **bina ve tesislerinin**, Bezm-i Alem Üniversitesi’nin kullanımına tahsisi, vakfiyede belirlenen amaca aykırıdır.
- Vakıf Gureba Eğitim ve Araştırma Hastanesi ve Vakıf **gelirlerinin**, Bezm-i Alem Üniversitesi’nin kullanımına tahsis edilmesi de hukuki dayanaktan yoksundur.

**II-BU KARAR/BU DÜZENLEME;
HASTANE PERSONELİNİ BELİRSİZLİĞE SÜRÜKLEMekte
BUNA KARŞILIK ÖZLÜK HAKLARINI GÜVENCE ALTINA
ALACAK AYRINTILI DÜZENLEMELER İÇERMEMEKTEDİR.**

Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu’na eklenen geçici 1. Madde ile mevcut personelin durumu düzenlenmiştir. Buna göre;

“GEÇİCİ MADDE 1 – *Bezm-i Alem Valide Sultan Vakıf Gureba Hastanesi faaliyetlerini, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç altıncı ayın sonuna kadar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki statüsü ile devam ettirir.*

*Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Vakıflar Genel Müdürlüğünün kadrosunda olup söz konusu Hastanede çalışan personelin statüsü, **en geç birinci fıkradaki sürenin sonuna kadar korunur.** Bunlardan;*

a) Akademik unvana sahip olanlar ile tıpta uzmanlık öğrenimi görenlerin, talepleri halinde birinci fıkrada belirtilen sürenin sonuna kadar ilgili mevzuat

hükümlerine göre söz konusu Üniversiteye ataması yapılabilir.

b) Tıpta uzmanlık öğrencisi olmayan ve akademik unvana sahip bulunmayan diğer personel, talepleri halinde birinci fıkrada belirtilen sürenin sonuna kadar, söz konusu Üniversite ile 4857 sayılı İş Kanunu hükümlerine göre sözleşme imzalayarak istihdam edilebilir.

*c) Sağlık hizmetleri ve yardımcı sağlık hizmetleri ile yardımcı hizmetler sınıfındaki personel, söz konusu Üniversitede istihdam edilmek istemedikleri ya da ataması yapılarak veya sözleşme imzalanarak anılan Üniversitede istihdam edilmedikleri takdirde, kazanılmış hak aylık derecelerine uygun olarak Sağlık Bakanlığına, diğer personel ise Vakıflar Genel Müdürlüğüne **merkez ve taşra teşkilatında** ihtiyaç bulunan birimlere naklen atanırlar.”*

Bezm-i Alem Üniversitesi'nin kullanımına tahsis edilecek olan Bezm-i Alem Vakıf Gureba Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde halen, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi olarak çalışan 23 klinik şefi, 11 şef yardımcısı, 15 başasistan, 104 uzman hekim, 245 asistan hekim, 12 hekim, 4 diş hekimi ile, çoğunluğu sağlık ve yardımcı sağlık hizmetleri (hemşire, sağlık teknisyeni, psikolog, hastabakıcı, hizmetli, idari memur vb) sınıfında olan 533 kişi ile birlikte, toplam 952 personel görev yapmaktadır.

Bezm-i Alem Üniversitesi kurulunca; halen Bezm-i Alem Vakıf Gureba Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde çalışan, 657 sayılı yasaya tabi ve çoğunluğu sağlık ve yardımcı sağlık hizmetleri sınıfında olan personel; ya hizmet aktine ve İş Kanunu'na tabi olarak (yani iş güvencesinden yoksun olarak) işçi statüsünde çalışmayı kabul edecek, ya da kadrosunun Sağlık Bakanlığı'na devredilmesini kabul edecektir. Ancak bu halde de; ilgili personelin nerede görevlendirileceği (İstanbul içinde veya dışında, herhangi bir sağlık kuruluşunda) belirsizdir.

a) fıkrasında

Bilindiği gibi tıpta uzmanlık eğitimi; Üniversitelerde doçent ve profesörler, Eğitim ve Araştırma Hastanelerinde ise şef ve şef yardımcıları tarafından verilmektedir. Ancak klinik şefi ve şef yardımcısının (veya başasistanın) akademik bir ünvana sahip olması gerekli ve zorunlu değildir. (İlgili mevzuatın aradığı şartları taşımak yeterlidir) Keza tam tersi eğitici kadrosunda görev almayan örneğin uzman bir hekimin, akademik bir ünvana sahip olması da mümkündür.

Oysa Kanun bu durumu hiç dikkate almaksızın sadece “Akademik unvana sahip olanlar ile tıpta uzmanlık öğrenimi görenlerin söz konusu Üniversiteye atamasının yapılabileceğini” düzenlemiştir. Böylece adı geçen hekimin; eğitici niteliklerini taşıyıp taşımadığı hiç dikkate alınmaksızın sadece akademik ünvanı yeterli kabul edilmiştir. Oysa uygulamada hekimler, üniversite kadrosunda fiilen/bizzat çalışmaksızın doçentlik ve/veya profesörlük sınavlarına hazırlanmakta ve adı geçen sınavlarda başarılı olmaları halinde, bu ünvanları kazanmaktadır. Daha açık anlatımla, “akademik ünvana sahip olmak” belli bir bilgi ve deneyimi yani hekimin bilimsel özelliklerini içermekle birlikte, hekimin eğitici özelliklerini içermemekte/karşılamamaktadır.

Keza eğitici kadrosu, asistanlara sunacağı olanakları, keza vereceği eğitimin niteliği belirsiz olan “yeni” üniversitede, TUS'a bin zahmetle hazırlanıp, belirli bir başarı düzeyini yakalamış/belli bir puan almış asistanları “zorunlu” olarak yeni ve “özel” bir üniversitede eğitime mahkum etmek de, bir başka hukuka aykırılık nedenidir.

Nitekim tıpkı diğer özel vakıf üniversitelerinde olduğu gibi, asistanlara sunulan sözleşmelerde, “*idari yönden Yükseköğretim Kanun’una, özlük hakları yönünden İş Kanunu’na tabi olunacağına*” ilişkin hükümlerin yer aldığı öğrenilmiştir. Dolayısı ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’na tabi olarak ihtisas yapmak üzere TUS’a giren asistanlara şimdi İş Kanunu’na tabi çalışmak dayatılmaktadır. Üstelik bu “zorunlu” tercihin, devlet memurluğundan istifa etmek olarak değerlendirilip-değerlendirilmeyeceği ve/veya eski kadroları ile ilişkilerinin korunup-korunmayacağı ve/veya her türlü birikmiş hak ve tazminatlarının korunup-korunmayacağı da belli değildir.

Durumun “Üniversite atanacağı” ve mevcut hukuki statüsünün korunacağı beklentisi içinde olan “akademik unvana” sahip hekimler yönünden de farklı olmayacağı anlaşılmaktadır.

Oysa; akademik unvana sahip olanlar ile asistanların *Üniversiteye atanma talebinde* bulunmak dışında seçenekleri fiilen yoktur. Çünkü bu halde sunulan seçenek gerçek değil, “kağıt üzerinde”dir. Hekimlere Sağlık Bakanlığı kadrosuna geçtikleri durumda; boş kadronun bulunduğu herhangi bir yerde (yani il içinde-il dışında) yerleştirmeyi beklemek düşmektedir.

Bu nedenlerle a) fıkrasının fiili sonucu, 657 sayılı Kanun’un sağladığı iş güvencesinden mahrum kalarak ve şimdiye dek birikmiş haklardan vazgeçerek çalışmaktır.

b) fıkrasında

“*Tıpta uzmanlık öğrencisi olmayan ve akademik unvana sahip bulunmayan diğer personel*” için sunulan seçenekse; söz konusu Üniversite ile 4857 sayılı İş Kanunu hükümlerine göre sözleşme imzalayarak çalışmaktır. Bu halde de –yine- 657 sayılı Kanun’un sağladığı iş güvencesinden mahrum kalacakları gibi, ikramiye başta olmak üzere diğer özlük haklarının nasıl düzenleneceği de belli değildir. Oysa Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarına konu olan hali hazırdaki düzenlemeler düşünülünce, bu konumdaki personel için açık düzenleme yapılmamış olmasının önemli bir sorun olduğu görülmektedir.⁴

Keza Kanun aralarında başhekim, başhekim yardımcısı, klinik şefi, klinik şef yardımcısının da bulunduğu bir kısım kadroyu saymakta ve bu kadroların 24 Ekim 2010 tarihi itibarıyla iptal edilerek kadro cetvellerinden çıkarılacağını belirtmektedir. Aynı fıkrada bu kişilerin “*kazanılmış hak aylık derecelerine uygun kadrolara atanacaklarından*” söz edilmekteyse de, unvanlarının korunup-korunmayacağından hiç söz edilmemiştir.

c) fıkrasında

Durum “*Sağlık hizmetleri ve yardımcı sağlık hizmetleri ile yardımcı hizmetler sınıfındaki personel*” yönünden de farklı değildir. Çoğunluğu 657 sayılı yasaya tabi olan ve sağlık/yardımcı sağlık hizmetleri sınıfında olan personel; işçi statüsüne

⁴ Oysa uzun yıllar kamu kurumlarında ve emekli sandığına tabi olarak çalışan ve herhangi bir nedenle ayrılan kişilerin, bu çalışmalarına karşılık bir tazminat/emekli ikramiyesi alamayacakları hususu hukuken tartışmalı bir husustur. Konu Anayasa Mahkemesi önüne gitmiş, iptal kararına konu olmuş ancak 5997 sayılı Yasa’nın 14. maddesi ile 5434 Sayılı Emekli Sandığı Kanunu’nun 89. maddesinin 1. fıkrasında yapılan değişiklik sonrasında, yeniden benzer içerikte düzenleme yapılmıştır. Kişinin son defa nerede çalıştığına göre değerlendirme yapılmaktadır.

geçme ya da başka kamu kurumlarına geçme tercihi ile karşı karşıya bırakılmaktadır.

Görüldüğü üzere Vakıf amacına aykırı olarak ve paralı sağlık hizmeti vermek üzere kurulan Bezm-i Alem Vakıf Üniversitesi ile kanun koyucu; 952 personeli belirsizliğe sürüklemekte, kazanılmış haklarını yok saymakta, buna karşılık özlük haklarını güvence altına alacak ayrıntılı düzenlemeler yapmaktan ve hukuki koruma şemsiyesi altına almaktan kaçınmaktadır.

III- SÖZKONUSU OLAN ÇIPLAK MÜLKİYET VEYA İNTİFA HAKKININ VERİLMESİ DEĞİL, MAL VE HAKLARIN EL DEĞİŞTİRMESİDİR.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun Ek 3. Maddesinde Vakıflar tarafından yükseköğretim kurumu kurulması halinde istenen belgeler sıralanmıştır. Bu belgeler arasında

“ d) Vakıf yükseköğretim kurumunun eğitim - öğretim fonksiyonunu yerine getiremeyeceğinin anlaşılması halinde, bu madde ile yükseköğretim kurumuna tahsis edilenlere yapılacak işlemi gösterir belge”

de yer almaktadır. Vakıf Yükseköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 9. Maddesinde ise “Başvuru ve aranacak belgeler” düzenlenmiştir. Buna göre;

*g) Vakfın, Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilebilecek mücbir sebepler dışında yükseköğretim kurumunu, tüzel kişilik kazandığı tarihten itibaren üç yıl geçtiği halde açmaması veya açamaması veya açılan birimlerde Yükseköğretim Kurulunca belirlenen yetersizliği bir yıl içinde gidermemesi veya giderememesi, Kanun ve Yönetmelik hükümlerine ve tespit edilen esaslara aykırı hareket edilmesi, eğitim-öğretime başladıktan sonra en çok üç yıl içinde eğitim-öğretim düzeyinin bulunduğu ildeki, o ilde yoksa Yükseköğretim Kurulunca belirlenecek en yakın ildeki, Devlet üniversitesinin eğitim-öğretim düzeyine ulaşmaması ve bunun düzeltilmesi için yapılan uyarıya rağmen bir yıl sonunda istenilen seviyeye ulaştırılmaması; Devletin varlığı ve bağımsızlığı ve milletin ve ülkenin bütünlüğü ve bölünmezliği aleyhinde faaliyette bulunulması, Atatürk ilkeleri ve inkılapları ile özellikle laiklikle bağdaşmayan bir durumun uyarıya rağmen sürmesi hallerinde, **2547 sayılı Kanun'un Ek-3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi hükmüne göre yükseköğretim kurumuna tahsis edilen taşınır ve taşınmaz malların ve hakların vakıfça belirlenen bir yükseköğretim kurumuna devrini peşinen kabul ettiğine dair taahhüt belgesi ve bu taahhüdün, belirlenen yükseköğretim kurumunun yetkili organınca kabul edildiğine dair karar örneği.***

Görüldüğü üzere bu taahhüt çerçevesinde, adı geçen gayrimenkullerin “el değiştirmesi” mümkündür.

IV-BU KARAR/BU DÜZENLEME; ANAYASAYA AÇIKÇA AYKIRIDIR.

1- Söz konusu hükümler Anayasa'nın 2. Maddesinde düzenlenen **sosyal devlet ilkesine** aykırıdır.

Kamu tüzel kişisi olan Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yönetilen bir mazbut vakfın mal ve hakları devredilmektedir. Üstelik yukarıda aktardığımız taahhütnameden de anlaşılacağı üzere, bu geri dönüşümü olmayan bir devir sonucunu da doğurabilecektir. Daha açık anlatımla vakfiyede belirtilen amaç dışında bir tasarrufta bulunulmakta ve malvarlıkları elden çıkarılmaktadır.

Oysa vakfın mülkleri de, gelirleri de ancak vakıf senedinde belirtilen amacın gerçekleştirilmesi doğrultusunda kullanılabilir. Bu amaç ise **fakir ve garip hastaların ücretsiz tedavi ve bakımlarıdır.**

Keza sosyal devlet ilkesinin bir parçası/bir gereği olan; “yoksul hastaların ücretsiz olarak tedavi ve bakımının yapılması” amacının yerini “paralı eğitim ve paralı sağlık hizmeti sunacak bir Üniversite kurmak” almaktadır, ki bu yönüyle de sosyal devlet ilkesinin ihlal edildiği açıktır.

2-Diğer yandan söz konusu düzenleme “garip-gureba”ya ücretsiz olarak sağlık hizmeti sunmak üzere kurulmuş bir kamu Hastanesini, fiilen özel bir Üniversite ve özel/paralı hizmet sunulan bir Hastaneye dönüştürmektedir. Bu sonucun toplum sağlığına da, bireyin/vatandaşın sağlık hakkına da aykırı olduğu açıktır. Keza bu düzenlemenin kamu yararına olmadığı da açıktır.

Anayasa'nın Devletin temel nitelikleri arasında saydığı sosyal niteliği, bireylerin sağlıklı olmak ya da sağlıklı kalmak için gereksinim duydukları sağlık hizmetlerinin herhangi bir parasal koşula bağlanmaksızın verilmesini gerekli kılar.

Bu bağlamda sağlık hizmetinin örgütlenişi ve sosyal güvenlik hakkı sosyal hukuk devletinin somut göstergelerinden olup, sosyal hakların devletçe tanınmış olması önemli ama tek başına yeterli olmayan bir ölçüttür. Bu hakların gerçekleşmesi için devletin olumlu edimde bulunması, oluşturulacak kuralların Anayasa'nın özüne ve sosyal hukuk devleti ilkesine uygun olmasına bağlıdır. Bu sonuçtan hareketle oluşturulan yasal ve idari düzenlemelerin, "yaşama hakkı ile maddi ve manevi varlığı koruma haklarını" zedeleyecek veya ortadan kaldıracak hükümler içermemesi gerekir.

Ücretsiz sağlık hizmetinden yararlanmak bir vatandaşlık hakkıdır. Bütünüyle ücretlendirmeyi değil, katılım payını da konu edinen bir bilimsel çalışmada; maliyet paylaşımı sisteminde olan kişilerin, özellikle yoksulların, ayaktan sağlık hizmetleri almak için sağlık kurumlarına daha az başvurdukları, hekime daha az gittikleri gösterilmiştir.⁵ Dolayısıyla ücret alınarak maliyetin kişilerle paylaşıldığı sistem sağlığa erişimi engellemekte, sağlığa erişimde kısıtlılıkları olan insanlar için eşitsizliği derinleştirmekte, hastalanma olasılığını azaltan koruyucu hizmetlerden yararlanmanın önüne geçmektedir.

Oysa sağlık hizmetine erişiminin önündeki engellerin kaldırılmasını istemenin bireyler için bir hak, devlet için de bir görev olduğu üst hukuk normlarında ve uluslararası belgelerde açık ya da örtülü biçimde vurgulanmış, nitelikli sağlık hizmeti sunmak sosyal devlet olmanın en temel gereği olarak belirlenmiştir.⁶

V- SONUÇ

⁵ Prof. Dr. Cem Terzi Amerika Birleşik Devletleri Sağlık Sistemi DEÜTF Genel Cerrahi AD

⁶ Avrupa Sosyal Şartı'nın I. Bölümünün 11. maddesi II. Bölümün 13. Maddesi, Biyoloji ve Tıbbın Uygulanması Bakımından İnsan Hakları ve İnsan Haysiyetinin Korunması Sözleşmesinin 3. Maddesi, Ekonomik, Kültürel ve Sosyal Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme

Halen Vakıf Gureba Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin kurulu olduğu arazi de, Vakfa ait bulunan diğer gayrimenkullerde İstanbul'un en stratejik bölgelerinden birinde, daha açık ifadeyle "yeni" rant alanı içinde yer almaktadır.

Söz konusu düzenleme; toplumun sağlık hakkı ve Hastane personelinin özlük haklarına vereceği zararların yanı sıra, değerli arazisi nedeniyle rant paylaşımlarına da konu olabilecek bir konumdadır.

Tüm bu nedenlerle Anayasa Mahkemesi tarafından yapılacak değerlendirmenin ve yürütmenin durdurulması kararının 24 Ekim sonrasına kalması, geri dönülmesi imkansız zararlara yol açacaktır. 14.10.2010

Hukuk Bürosu